

ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΑΛΟΔΗΜΟΣ

ΜΙΑ ΑΓΙΑΣΜΕΝΗ ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΔΙΝΟ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ο π. Ιάκωβος γεννήθηκε το 1870 στην πονεμένη και αλύτρωτη Βόρειο Ήπειρο, στο χωριό Βοδίνο του Αργυροκάστρου. Το κοσμικό του όνομα ήταν Ευάγγελος Μπαλοδήμος. Οι γονείς του, άνθρωποι ευσεβείς και φτωχοί, τον μεγάλωσαν με φόβο Θεού χωρίς να μπορέσουν όμως να του προσφέρουν κοσμική μόρφωση.

Σε ηλικία 15 ετών μετέβη στην Κωνσταντινούπολη όπου εργάσθηκε ως μικροπωλητής. Εκεί γνώρισε το θέλημα του Θεού από τον Κωνσταντίνο Καλλίνικο,

έναν υπέροχο κήρυκα του ευαγγελίου, στα κηρύγματα του οποίου βρήκε ότι ποθούσε η άδολη ψυχή του. Στη ζωή του τον βοήθησε ένας έμπειρος πνευματικός, ο οποίος τον συνέδεσε με άλλους έξι εργατικούς νέους που ασκούσαν ο καθένας το επάγγελμά του αλλά ζούσαν μαζί κοινοβιακώς και αγωνίζονταν για τον πνευματικό τους καταρτισμό, με νηστείες, ακολουθίες και προσευχές. Στη νεανική του ηλικία ταλαιπωρήθηκε από έντονο και συνεχή πονόδοντο. Ένας γνωστός του καταστηματάρχης του συνέστησε να προσευχηθεί στον άγιο Αντύπα. Βρήκε την εικόνα του την κρέμασε στο προσκέφαλο και έκανε την προσευχή του. σε λίγες μέρες το θαύμα έγινε και ο πόνος

σταμάτησε οριστικά. από τότε και για 65 χρόνια μέχρι τον θάνατό του δεν ξαναπόνεσε από τα δόντια του, ωστόσο δεν παρέλειψε ποτέ καθημερινά να ψάλλει το απολυτίκιο του αγίου, αλλά και να λειτουργεί από ευγνωμοσύνη στις 11 Απριλίου στην εορτή του αγίου Αντύπα.

Με τους φίλους του μετέβη στο Άγιον Όρος όπου εκάρησαν μοναχοί. Ο π. Ιάκωβος χειροτονήθηκε ιερέας και έμεινε εκεί 3 χρόνια. Κινούμενος ωστόσο από αγάπη και πόνο για τη δυστυχισμένη ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Βόρειο Ήπειρο, επέστρεψε εκεί και ορίστηκε εφημέριος σε 1 χωριό διπλανό από το δικό του, την Πέπελη, μένοντας στη Ιερά Μονή της Παναγιάς στην τοποθεσία Ζωνάρια. εργάσθηκε για

πολλά χρόνια εκεί προσπαθώντας να γνωρίσει στους συγχωριανούς του το θέλημα του Θεού. Ιδιαίτερα έντονη ήταν και η εθνική του δράση, εξαιτίας της οποίας κινδύνευσε πολλές φορές από τους Τουρκαλβανούς με τον Θεό να επεμβαίνει θαυματουργικά διασώζοντας τον. Την περίοδο εκείνη οι Τουρκαλβανοί πίεζαν τους Έλληνες να δηλώσουν αλβανική υπηκοότητα για να αλλοιώσουν εθνολογικά τη Βόρειο Ήπειρο. Ο μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Βασίλειος έδωσε εντολή στους ιερείς να στηρίζουν το ελληνικό και χριστιανικό στοιχείο. Οι Τούρκοι για να τους τρομοκρατήσουν αποφάσισαν να εκτελέσουν 2 ιερείς , τον π. Ιάκωβο και 1 άλλον και έστειλαν απόσπασμα να τον συλλάβει. Ο π

Ιάκωβος, ανύποπτος, κατέβαινε από την Πέπελη όπου ήταν εφημέριος (που ήταν όπως είπαμε χωριό διπλανό στο Βοδίνο όπου καταγόταν). Στο δρόμο συναντά το απόσπασμα, το οποίο τον ρώτησε από ποιο χωριό είναι. Αυτός απονήρευτα τους έδειξε το χωριό της καταγωγής του, το Βοδίνο, και όχι το χωριό που υπηρετούσε ως εφημέριος. Αυτοί θεώρησαν ότι δεν είναι ο καταζητούμενος και τον άφησαν να φύγει. Όταν έφτασαν στο χωριό και πληροφορήθηκαν ότι ο π. Ιάκωβος ήταν εκείνος που συνάντησαν κάθ' οδόν δεν μπορούσαν να πιστέψουν πώς έχασαν μέσα από τα χέρια τους τον ιερέα. Σε μία δεύτερη περίπτωση ένοπλοι Αλβανοί περικύκλωσαν το σπίτι του, χωρίς να έχει περιθώριο

διαφυγής. Μη έχοντας κάπου να κρυφτεί στο λιτό και μοναδικό δωμάτιο που διέμενε, σκαρφάλωσε στο μαδέρι που στήριζε την σκεπή (το δωμάτιο δεν είχε ταβάνι). Γεμάτος αγωνία ?αγκάλιασε το μαδέρι και παρέμεινε εκεί σαν κουλουριασμένο φίδι, προσευχόμενος νοερά να μην τον δουν. Οι ένοπλοι μπαίνουν στο σπίτι, ερευνούν παντού, κάθονται για 10 λεπτά τρώγοντας λίγα καρύδια που είχε σε ένα σεντούκι, αλλά ο Θεός τους τυφλώνει και δεν σηκώνουν τα μάτια τους για να δουν τον π. Ιάκωβο να κρέμεται σχεδόν λίγα εκατοστά πάνω από τις κάννες των όπλων τους. Μετά από τις περιπέτειες αυτές και βλέποντας ότι αργά ή γρήγορα θα έπεφτε στα χέρια των

Τουρκαλβανών, αναγκάζεται το 1916 με προτροπή και του Μητροπολίτη να φύγει από το χωριό του και να πάει στα Ζαγόρια, στο Μονοδένδρι που ανήκε και αυτό τότε στη Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως. Εγκαταστάθηκε εκεί σε ένα παλιό και έρημο μοναστηράκι του Προφήτου Ηλία. με σκληρή χειρωνακτική δουλειά το ανακαίνισε και έχοντάς το ως ορμητήριο, εργάστηκε πάνω από 40 χρόνια για να καλύψει τις πνευματικές ανάγκες των ανθρώπων της περιοχής.

Υπήρξε διακριτικός και φωτισμένος πνευματικός οδηγός στην περιοχή του Ζαγορίου και των Ιωαννίνων. Πνευματικά του παιδιά θυμούνται με συγκίνηση τις συμβουλές του στο ζήτημα της

καθαρής εξαγόρευσης των αμαρτιών. «Παιδιά μου, έλεγε, να εξομολογήσθε παστρικά. Γιατί τα φίδια που βγαίνουν έξω από τις τρύπες τους τα σκοτώνουν και τα φίδια που κάθονται μέσα παχαίνουν. Έτσι και τα αμαρτήματα. όταν τα εξομολογηθούμε βγαίνουν από μέσα μας και εξαλείφονται. Όταν όμως τα κρύβουμε μένουν μέσα μας και μεγαλώνουν.» Ιδιαίτερη σημασία έδινε και στο να γίνεται σωστά το σημείο του Τιμίου Σταυρού για την προστασία των πιστών. Παραστατικά τόνιζε σε μικρούς και μεγάλους. «Να τον κάνετε σωστά! Να, έτσι! Μπάλα, ζωνάρι, πλάτη με πλάτη! (στα αρβανίτικα μπάλα σημαίνει μέτωπο, δηλ. στο μέτωπο, στη μέση και στον δεξιό και αριστερό ώμο.). Τον σταυρό, έλεγε, άμα δεν τον

κάνεις σωστά δεν τον σκιάζεται ο σατανάς. Όταν αντί για σταυρό παίζουμε μαντολίνο, ο σατανάς γελάει.!»

Η ζωή του υπήρξε γεμάτη θαυμαστά περιστατικά που φανέρωναν την αγιότητα και καθαρότητά του. Θα αναφέρουμε ορισμένα από αυτά που χαρακτήθηκαν έντονα στη μνήμη όσων τον γνώρισαν και ωφελήθηκαν από την αγιασμένη βιοτή του.

Τον Νοέμβριο του 1940 μετά την επιτυχημένη απόκρουση της ιταλικής επίθεσης στην πλατεία του χωριού Βίτσα γινόταν γλέντι με τη συμμετοχή όλου του χωριού για τη νίκη του στρατού μας. Ο π. Ιάκωβος που περνούσε από κει ανέβηκε σε μία πέτρα και τους φώναξε «Παιδιά μου μη χαίρεστε και μη το ρίχνετε έξω. Αντίς για γλέντια χρειάζεται

προσευχή και παρακλήσεις στο Θεό. Οι Ιταλοί θα ξαναγυρίσουν στη χώρα μας!»

Στην Κατοχή οι Ιταλοί έχοντας πληροφορίες ότι στο χωριό κρύβονταν αντάρτες, συγκέντρωσαν αποσπάσματα για να κάψουν το χωριό. Οι χωρικοί μαζί με τους αντάρτες του ΕΛΑΣ το εγκατέλειψαν και αναζήτησαν σωτηρία στο βουνό. Ο π. Ιάκωβος αρνήθηκε να φύγει. Θεωρούσε προδοσία να σώσει τον εαυτό του και να καεί ο οίκος του Θεού. «Θα καθίσω εδώ είπε, ο Θεός είναι μεγάλος. Αν δεν τα καταφέρω να σώσω την εκκλησία, ας με σκοτώσουν. Πάντως μέσα στην εκκλησία θα με σκοτώσουν». Έμεινε λοιπόν μέσα στην εκκλησία , άναψε όλα τα κεριά , έκαψε μοσχολίβανο πολύ και προσευχήθηκε

να φυλάξει ο Θεός το χωριό και την Εκκλησία Του. Όταν ήλθε η ώρα του Εσπερινού κτύπησε την καμπάνα και άρχισε την ακολουθία του. Την καμπάνα όμως την άκουσαν και οι Ιταλοί που βρίσκονταν 2-3 χιλιόμετρα μακριά από το χωριό. Θεώρησαν ότι στο χωριό υπήρχε σημαντική δύναμη έτοιμη να τους αντιμετωπίσει και ότι η καμπάνα ήταν το σύνθημα για επίθεση και από άλλες δυνάμεις που πιθανόν κρύβονταν στην χαράδρα. Πανικόβλητοι το έβαλαν στα πόδια και οπισθοχώρησαν, κυριολεκτικά «μηδενός διώκοντος». Η εθνική και θρησκευτική του δράση ενόχλησε όπως ήταν αναμενόμενο τους κομμουνιστές αντάρτες που τον κατηγόρησαν ως συνεργάτη του εχθρού επειδή

δεν φοβήθηκε για να φύγει. Στις απειλές τους να τους ξεκαθαρίσει με ποιους είναι (τους δεξιούς ή τους αριστερούς), τους απάντησε με παρρησία. «Και εσείς και εκείνοι φευγάτοι είσθε από τον Θεόν. Εγώ σας βλέπω και τους 2 σαν σπίτια χαλασμένα. Εκείνοι όμως έχουν τουλάχιστον θεμέλια, εσείς όμως ούτε θέμελα δεν έχετε» Αυτό τους εξαγρίωσε και ένας τους γέμισε το όπλο του αποφασισμένος να τον σκοτώσει επιτόπου. Τελευταία στιγμή επενέβη κάποιος και τον σταμάτησε λέγοντας «Άφησε τον. Είναι κρίμα να χαλάσεις σφαίρα για αυτόν τον παλιογεροξεκούτη.»

Ιδιαίτέρως συγκινητικό είναι το περιστατικό όταν ο π Ιάκωβος έσωσε τη ζωή του καπετάν Φωτιά, ενός καπετάνιου των κομμουνιστών που κυνηγήθηκε από

τους συντρόφους του. Ο Γέροντας παρ' όλο που ο καπετάνιος τον είχε πολεμήσει παλαιότερα, τον φιλοξένησε στο μοναστήρι του, του έδωσε τροφή υλική και πνευματική, τον νουθέτησε , τον οδήγησε κάτω από το πετραχήλι, μετανιωμένο για τα εγκλήματα που διέπραξε και αφού τον έντυσε με γυναικεία ρούχα για να μην αναγνωριστεί, τον έστειλε με συνοδεία για να περάσει τις γραμμές των ανταρτών και να παραδοθεί στις ομάδες του Ζέρβα όπως και έγινε.

Σε άλλο περιστατικό πηγαίνοντας πεζός από το Μονοδένδρι στα Ιωάννινα στη θέση Καρυές , 19 χλμ από την πόλη, έπεσε πάνω σε γερμανική περίπολο που του έκανε νόημα να σταματήσει. Αυτός δεν

τους πρόσεξε καθώς έκανε την ακολουθία του Εσπερινού και συνέχισε το δρόμο του. Αμέσως δέχθηκε ριπές αυτόματων όπλων από απόσταση 25 μέτρων χωρίς όμως να κτυπηθεί. Οι Γερμανοί έκπληκτοι τον πλησίασαν και βλέποντας τον σώο και αβλαβή του επέτρεψαν να συνεχίσει το δρόμο του. Κατά την περίοδο του ανταρτοπολέμου τον Ιανουάριο του 1948, ο π. Ιάκωβος επέστρεφε μία Κυριακή από το χωριό Σουδενά όπου είχε λειτουργήσει, στο μοναστήρι του, περίπου 2 ώρες δρόμο. Στην ερημιά εκεί βάδιζε προσευχόμενος νοερά όπως συνήθιζε. Λίγο παραπέρα όμως άνδρες του εθνικού στρατού είχαν ναρκοθετήσει ένα μέρος του δρόμου και ενέδρευσαν μήπως περάσει κάποιο αντάρτικο σώμα.

Ξαφνικά βλέπουν να ξεπροβάλει ανύποπτος ο π. Ιάκωβος και να κατευθύνεται στο ναρκοπέδιο. Βάζουν τις φωνές για να τον προλάβουν αλλά αυτός απορροφημένος στην προσευχή δεν τους άκουσε και πάτησε μία από τις νάρκες που εξερράγη με δαιμονιώδη κρότο, πετώντας πέτρες και χαλίκια παντού και σηκώνοντας σύννεφα σκόνης. Γεμάτοι αγωνία οι στρατιώτες σπεύδουν στο σημείο της έκρηξης θεωρώντας ότι θα αντικρίσουν διαμελισμένο το σώμα του Γέροντα. Ωστόσο προς μεγάλη τους έκπληξη βλέπουν τον π. Ιάκωβο άσπρο από τη σκόνη, να τινάζεται χωρίς να έχει πάθει το παραμικρό. Στην απορία τους, τους λέει με απλότητα: «Αφήνει ο Θεός να πάθω τίποτα παιδιά

μου αφού έλεγα την προσευχή του; Και σας θα σας φυλάξει ο Θεός και θα γυρίσετε σώοι στα σπίτια σας» . Και αρπάζοντας την ευκαιρία τους πρότεινε να τους εξομολογήσει και την άλλη μέρα να μεταλάβουν των ακράντων μυστηρίων κάτι που δέχτηκαν σχεδόν όλοι. Μόνο ένας λοχίας, δάσκαλος στο επάγγελμα, εκνευρίστηκε βλέποντας τα γεγονότα και προσπαθούσε να αποτρέψει τους φαντάρους από την εξομολόγηση, κοροϊδεύοντάς τους. Στην παρατήρηση ορισμένων ότι υπήρξαν αψεудείς μάρτυρες ενός θαύματος με την έκρηξη της νάρκης, τους αποπήρε λέγοντας πως πρόκειται για τυχαίο γεγονός και πως απλώς τα βλήματα έφυγαν σε άλλη κατεύθυνση. Τους χαρακτήρισε μάλιστα υστερικές γυναικούλες

που παρασύρονται από τον κάθε παπαδάκο. Αυτά έφτασαν στα αυτιά του π. Ιακώβου που λυπημένος προσπάθησε να τον συνετίσει και τον κάλεσε να εξομολογηθεί και να μη βλαστημάει το Θεό. Αυτός τον κύτταξε περιφρονητικά χωρίς να του δώσει απάντηση και πήρε μερικούς άνδρες στο δάσος για να μαζέψουν ξύλα. Εκεί ωστόσο πάτησε ο ίδιος του νάρκη, η οποία τον τίναξε στον αέρα κάνοντας τον κομμάτια, αυτόν μόνο και κανέναν άλλο! Το γεγονός αυτό όπως ήταν φυσικό συντάραξε όλο τον λόχο που υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας της τιμωρίας του άπιστου και βλάσφημου λοχία. Μάλιστα ο ίδιος ο π. Ιάκωβος τέλεσε την επομένη ημέρα την κηδεία του, παρακαλώντας τον Θεό να συγχωρήσει την ψυχή του.

Όταν έβλεπες για πρώτη φορά τον π. Ιάκωβο δεν του έδινες σημασία. Σ' αυτό όμως το ατημέλητο, ταπεινό γεροντάκι υπήρχε πλούσια η χάρις του Αγίου Πνεύματος. Ο νους του φυσικά και αβίαστα στρεφόταν προς τον Θεό με κύρια χαρακτηριστικά του την αδιάλειπτη προσευχή, την συνεχή τέλεση των ακολουθιών και την τακτικότατη Θεία Λειτουργία, την οποία τελούσε μέχρι τα βαθιά γεράματά του με τον ίδιο ζήλο και προσοχή που είχε και στα νιάτα του.

Το 1955 σε ηλικία 85 ετών τον αξίωσε ο Θεός να προγνωρίσει το τέλος του αδελφού του που μόναζε στο Άγιον Όρος και παρά την ηλικία του έκανε το ταξίδι και πρόλαβε ζωντανό τον αδελφό του , ο

οποίος κοιμήθηκε στην αγκαλιά του. Αφού τον έθαψε εκεί επέστρεψε στο μοναστήρι του. Την ίδια χρονιά πήγε για εξομολόγηση στην Κωνσταντινούπολη την περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και έγινε δεκτός με πολλή αγάπη και σεβασμό από τους Έλληνες της Πόλης. Παρά το γεγονός ότι πέρασε από πολλά βάσανα και κακουχίες και παρά τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζε συχνά, έζησε μέχρι τα 90 του χρόνια. Κοιμήθηκε με οσιακό τρόπο, στο νοσοκομείο των Ιωαννίνων, στις 15 Φεβρουαρίου του 1960, διατηρώντας μέχρι τέλους την διαύγεια του πνεύματός του. Είχε αφήσει εντολή να ταφεί στο μοναστήρι του στο Μονοδένδρι και παρά το γεγονός

ότι τα Ζαγόρια ήταν αποκλεισμένα τότε από τα χιόνια, τα πνευματικά του παιδιά βρήκαν μπουλντόζα , άνοιξαν τον δρόμο και έθαψαν το σκήνωμά του στη Μονή του όπως επιθυμούσε. Σήμερα τα οστά του βρίσκονται στο οστεοφυλάκιο του Ι.Ν. Προφήτου Ηλία στη Ζίτσα Ιωαννίνων. Ως ΣΦΕΒΑ θεωρούμε ότι ο π. Ιάκωβος μαζί με τον άλλο ξακουστό πνευματικό γόνο της Δρόπολης τον αείμνηστο Μέγα Υμνογράφο της Εκκλησίας μας π. Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη, αποτελούν τιμή και καύχημα της ιδιαίτερης πατρίδας τους. Πιστεύουμε ότι θα ήταν πρόπον το σκήνωμα του π. Ιακώβου (αφού προφανώς γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες μεταξύ των Μητροπόλεων Ιωαννίνων και

Αργυροκάστρου) να μεταφερθεί στον τόπο καταγωγής του, στο Βοδίνο του Αργυροκάστρου για να αποτελεί πηγή δύναμης, αγιασμού, ευλογίας και παρηγοριάς, στους δοκιμαζόμενους συμπατριώτες του.

